

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЦЕНТР ДОСКОНАЛОСТІ ЖАНА МОНЕ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКІ КОМУНІКАЦІЇ

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

©Піпченко Н.О., 2020

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Монне №611625-ЕРР-1-2019-1-UA-ЕРРІМО-СоЕ «Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід».

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра міжнародної інформації

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з науково-педагогічної роботи

«__» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКІ КОМУНІКАЦІЇ

для студентів

галузі знань
спеціальності

029 Міжнародні відносини
291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

освітнього рівня
освітньої програми
вид дисципліни

Магістр
Міжнародні комунікації
обов'язкова

Форма навчання	_____ денна _____
Навчальний рік	_____ 2019/2020 _____
Семестр	_____ 2 _____
Кількість кредитів ECTS	_____ 4 _____
Мова викладання, навчання та оцінювання	_____ українська _____
Форма заключного контролю	_____ іспит _____

Викладач: **Піпченко Наталія Олександрівна**, д.політ.н., доцент, професор кафедри міжнародної інформації

Продовжено: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник: д.політ.н., доцент, професор кафедри міжнародної інформації
Піпченко Наталія Олександрівна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри міжнародної інформації

_____ (М.М. Рижков)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 5 від « 21 » січня 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією Інституту міжнародних відносин

Протокол від « _____ » _____ 20__ року № _____

Голова науково-методичної комісії _____ К.В.Смирнова
(підпис)

« _____ » _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомити студентів із теорією і практикою регіонального співробітництва у сфері інформації та комунікації як складової політики ЄС, зовнішньополітичної діяльності європейських міжурядових організацій та участі України у процесах європейської та євроатлантичної інтеграції.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. знати концептуальні підходи розвитку сучасної системи міжнародних відносин; основи організації роботи в сфері комунікації; аспекти зовнішньополітичної діяльності європейських держав.

2. вміти аналізувати та узагальнювати інформацію щодо сучасних міжнародних подій.

3. володіти навичками наукового аналізу та концептуального мислення.

3. Анотація навчальної дисципліни – дисципліна «Європейські комунікації» належить до переліку обов'язкових дисциплін і спрямована на формування у фахівців з міжнародних комунікацій знань і вмінь здійснення аналітичної роботи, пов'язаної з реалізацією інформаційної політики на європейському і національному рівнях. Дисципліна присвячена вивченню концептуальних засад інформаційного розвитку ЄС, аналізу теоретичних аспектів формування європейської публічної діяльності, з'ясуванню механізмів функціонування європейської інформаційної політики, дослідженню особливостей здійснення внутрішньо- та зовнішньоінституціональної комунікації на рівні Європейського Союзу. Крім цього, у рамках дисципліни розглядаються механізми реалізації європейської комунікативної політики всередині ЄС та за його межами, інформаційно-комунікативні проекти ЄС, розроблені для України, а також комунікативна політика Ради Європи, ОБСЄ і НАТО.

4. Завдання (навчальні цілі) – сформувані практичні навички здійснення інформаційно-аналітичної роботи з метою підготовки інформаційно-аналітичних документів щодо відносин з Європейським Союзом і взаємодії з урядами європейських країн, проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній щодо відносин України з ЄС, Радою Європи, ОБСЄ і НАТО, організації комунікативної роботи органів самоврядування, державних органів влади і органів влади на місцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, а також здійснення моніторингу зворотного зв'язку; навчити аналізувати та розробляти стратегію здійснення комунікації держави у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції; вміти розробляти пропозиції щодо використання комунікативних інструментів для позиціонування України у Європі.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми та методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1. Знати і розуміти:				
1.1	особливості організації та функціонування Європейського Союзу, характеристики сучасних європейських інтеграційних процесів і місця в них України	лекція, семінар, самостійна робота	усна відповідь, виконання самостійних завдань, контрольна робота	15%
1.2	засади комунікативної політики Ради Європи, ОБСЄ і НАТО, а			15%

	також практику взаємодії з Україною			
1.3	специфіку управління комунікаціями на міжнародному, регіональному, державному і корпоративному рівнях			10%
2.	Вміти:			
2.1	проводити інформаційний пошук, аналіз змісту документів та аналітико-синтетичну обробку інформації, формувати підсумковий документ	семінар, самостійна робота	усна відповідь, виконання самостійних проєктів, контрольна робота	15%
2.2	аналізувати особливості функціонування інформаційного поля у європейських країнах			10%
2.3	формувати концепцію позиціонування держави в Європі			10%
3.	Комунікація:			
3.1	здатність брати участь в дискусіях, концентруватися на головних складових досліджуваного питання	семінар, самостійна робота	усна доповідь	5%
3.2	здатність працювати у міні-групах для досягнення цілей аналітичної роботи			10%
4.	Автономність та відповідальність:			
4.1	знаходити необхідну інформацію з різних джерел, упорядковувати її, оцінювати її достовірність, пояснювати значущість, приймати обґрунтовані рішення	самостійна робота	усна відповідь, виконання самостійних проєктів, контрольна робота	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)			
	1.1-1.3	2.1-2.3	3.1, 3.2	4.1
ПРН 6. Демонструвати знання сучасних комунікативних технологій та особливостей їх використання державними і недержавними акторами міжнародних відносин	+			
ПРН 7. Демонструвати знання технологій формування іміджу і репутації акторів міжнародних відносин		+		
ПРН 9. Збирати, обробляти та аналізувати значний обсяг інформації про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав			+	+
ПРН 19. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики і міжнародних комунікацій			+	+

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка передбачає дворів-

неве оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки (20%)** включає: презентацію (20%), глибинність методології у репрезентованому дослідженні (20%), здійсненність та узгодженість пропозицій (20%), ступінь оригінальності (20%) та визначення методологічних проблем теми, ситуації (20%) та **оцінювання практичної підготовки (80%)** включає: якісну цілісність спостереження (25%), здатність оцінити проблему (25%), ідентифікація шляхів та методологія вирішення проблеми, яка виникла чи може виникнути (25%), окреслення шляхів вирішення специфічних (неординарних) проблем (25%). Курс складається з двох змістових модулів.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 5, а у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6 - 9. Обов'язковим для іспиту є виконання індивідуальних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни у темах 5 та 8.

7.2. Організація оцінювання:

		ЗМ1		ЗМ2	
		Min. – 12 балів	Max. – 25 балів	Min. – 26 балів	Max. – 35 балів
Усна відповідь		„2,5” x 1 = 2,5	„5” x 1 = 5	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Доповнення		„1” x 1 = 1	„3” x 1 = 3	„1,5” x 1 = 1,5	„3” x 1 = 3
Модульна контрольна робота		„4” x 1 = 4	„7” x 1 = 7		
Виконання індивідуальних робіт	Тема 5	„4,5” x 1 = 4,5	„10” x 1 = 10		
	Тема 8			„9,5” x 1 = 9,5	„12” x 1 = 12
Підсумкова модульна контрольна робота				„12” x 1 = 12	„15” x 1 = 15

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 60 бальною шкалою. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* для допуску до іспиту обов'язково проводиться контрольна робота підвищеної складності, що оцінюється у **60 балів**, при цьому попередньо набрані бали анулюються. Рекомендований мінімум для допуску до іспиту – **38 балів**.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 31 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ПМК / іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	12	26	12/22	60
Максимум	25	35	15/40	100

7.3. Шкала відповідності:

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	незадовільно
1-34		

8. Структура навчальної дисципліни.

Заняття проводяться у вигляді лекцій і семінарів з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна іспитом.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Змістовий модуль 1. Європа в міжнародних відносинах ХХІ століття: аспект інформаційного розвитку				
1	Тема 1. Геополітичне майбутнє Європи: концепції міжнародного та інформаційного розвитку	2		8
2	Тема 2. Європейська інформаційна політика	2		8
3	Тема 3. Теоретичні засади європейської публічної діяльності	4	2	8
4	Тема 4. Внутрішньоінституціональні комунікації Європейського Союзу	2	2	8
5	Тема 5. Зовнішньоінституціональні комунікації Європейського Союзу	3	2	8
	<i>Модульна контрольна робота</i>	1		
Змістовий модуль 2. Європейська комунікативна політика				
6	Тема 6. Особливості комунікативної політики ЄС	2	2	8
7	Тема 7. Регіональна політика ЄС: інформаційно-комунікативний аспект	3	2	8
8	Тема 8. Регіональні інформаційно-комунікативні проекти ЄС для України	2	2	8
9	Тема 9. Комунікативна політика Ради Європи, ОБСЄ і НАТО	5		16
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	26	14	80

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **14 год.**

Самостійна робота - **80 год.**

9. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. ЄВРОПА В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ ХХІ СТОЛІТТЯ: АСПЕКТ ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

ТЕМА 1. ГЕОПОЛІТИЧНЕ МАЙБУТНЄ ЄВРОПИ: КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Геополітичні концепції міжнародного та інформаційного розвитку Європи. Глобальні тенденції розвитку Європи: порівняльний аналіз. Основні положення програми дій європейської концепції інноваційного та інформаційного розвитку ЄС.

ТЕМА 2. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА

Інформаційна парадигма європейського розвитку: теорії, моделі, правові засади. Сучасні програми інформаційного розвитку ЄС. Порівняльний аналіз національних програм країн ЄС у галузі інформації та комунікації.

ТЕМА 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття «публічна діяльність». Концептуально-теоретичні дослідження європейської публічної діяльності. Європейська публічна діяльність: суть, функції, види комунікації. Модель внутрішньої та зовнішньої комунікації країн-членів ЄС.

ТЕМА 4. ВНУТРІШНЬОІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Етапи інституційної реформи ЄС. Структура інституціональних органів ЄС. Інформаційні служби Європарламенту. Інформаційні служби Ради ЄС. Інформаційні служби Європейської комісії. Інформаційно-комунікативні проекти установ Європейського Союзу, які підготовлені для європейських громадян. Європейські аналітичні центри.

ТЕМА 5. ЗОВНІШНЬОІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Етапи формування спільної зовнішньої політики ЄС. Європейські інституції задіяні у процесі розробки й реалізації спільної зовнішньої політики ЄС. Діяльність Європейської служби зовнішніх справ. Інформаційно-комунікативні проекти Представництва Європейського Союзу в країні перебування.

Змістовий модуль 2. ЄВРОПЕЙСЬКА КОМУНІКАТИВНА ПОЛІТИКА

ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Основні напрями сучасної комунікативної політики Європейського Союзу. Комунікативні програми ЄС. Інформаційна та комунікативна стратегія ЄС. Комунікативні кампанії ЄС у мас-медіа різних регіонів світу.

ТЕМА 7. РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

Діяльність у рамках Європейської політики сусідства та інструменту передвступної допомоги. Інформаційно-комунікативний аспект регіональної політики ЄС. Спеціальні проекти реалізації інформаційно-комунікативних завдань ЄС у рамках напрямів «Східне сусідство ЄС» і «Південне сусідство ЄС».

ТЕМА 8. РЕГІОНАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ПРОЕКТИ ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Типи регіональних інформаційно-комунікативних проектів ЄС. Регіональні комунікативні проекти Представництва ЄС в Україні. Пріоритетні канали комунікації про ЄС та його регіональні проекти для українців.

ТЕМА 9. КОМУНІКАТИВНА ПОЛІТИКА РАДИ ЄВРОПИ, ОБСЄ і НАТО

Діяльність міжнародних організацій Європи у сфері інформації і комунікації. Діяльність Ради Європи в галузі інформації і комунікації: аналіз програм департаменту медіа і комунікацій. Діяльність ОБСЄ у сфері регіональної інформаційної безпеки та комунікації. Сучасна стратегія комунікативної політики НАТО.

10. Семінарські заняття.

СЕМІНАР 1. Сприйняття ЄС: стереотипи та їх подолання

Мета завдання: проаналізувати сформовані стереотипи про ЄС і запропонувати комунікативні інструменти для їх подолання.

Необхідні документи: дослідження про сформовані стереотипи про ЄС і держави-члени (студенти отримують під час заняття).

Виконання завдання:

- об'єднати учасників у 3 або 2 групи.
- роздати групам тексти документів.

- попросити намалювати 10 стереотипів про ЄС і держави-члени.
- представити отримані результати.
- обговорити в групах комунікативні інструменти, які можна використати для трансформації уявлень про ЄС.
- представити отримані результати.

СЕМІНАР 2. Сучасна стратегія функціонування ЄС

Мета завдання: проаналізувати сильні та слабкі сторони стратегії функціонування ЄС, а також виявити можливості для вирішення проблем.

Необхідні документи: Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth (студенти отримують під час заняття).

Виконання завдання:

- об'єднати учасників у 4 або 2 групи.
- роздати групам текст документу.
- пояснити методику проведення SWOT аналізу та скласти список чинників і явищ за обраною категорією – сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози щодо функціонування ЄС.
- презентувати результати.

СЕМІНАР 3. Принципи функціонування комунікативної політики ЄС

Мета завдання: закріпити знання та удосконалити навички аналізу діяльності ЄС у сфері комунікацій; виявити етапи трансформації комунікативної політики ЄС.

Необхідні документи: White paper on a European communication policy (2006), Strategic Plan 2016 – 2020 (Directorate-General for Communication), EU strategic communication to counteract anti-EU propaganda by third parties (2016).

Виконання завдання:

- окреслити мету комунікативної політики ЄС.
- виокремити принципи комунікативної політики ЄС.
- назвати головних учасників (акторів) комунікативної політики ЄС.
- виокремити інструменти комунікативної політики ЄС.
- створити спільну узагальнюючу діаграму щодо трансформації комунікативної політики ЄС, використовуючи дошку.

СЕМІНАР 4. Зовнішньо- та внутрішньоінституціональні комунікації ЄС

Мета завдання: ознайомити з основними інституціями Європейського Союзу, їх функціями та повноваженнями, а також діяльністю у сфері комунікації.

Необхідні документи: веб-сайти відповідних інституцій.

Виконання завдання:

- розділити учасників на групи;
- обрати відповідну інституцію;
- заповнити дані щодо діяльності інституцій ЄС за наданою формою.
- презентувати результати роботи.

СЕМІНАР 5. Тематична інформаційна кампанія «Україна в ЄС»

Мета завдання: підготувати тематичну інформаційну кампанію «Україна в ЄС» і представити під час заняття.

Виконання завдання:

Інформаційну кампанію розробити за таким планом, як:

1. Назва проекту;
2. Автор (державна установа України або громадська організація);

3. Термін проведення кампанії;
4. Стратегія – опис проблеми (чому потрібно провести), завдання, цільова аудиторія;
5. Тактика (креативні рішення / інструменти активізації цільових груп) – девіз, логотип, тематичні відеоролики, фото, плакати тощо;
6. Результати – описати, яким чином Ви зможете провести оцінку успішності реалізації проекту.

СЕМІНАР 6. Діяльність Ради Європи та ОБСЄ у сфері комунікації

Мета завдання: ознайомити з практичними аспектами діяльності Ради Європи та ОБСЄ у сфері комунікації.

Виконання завдання:

- підготувати тематичний проект «Діяльність ОБСЄ в сфері комунікації та проекти для України» або «Діяльність Ради Європи в галузі інформації і комунікації та проекти для України»;
- структурні елементи проекту: прийняті програмні документи з 2014 р. у сфері комунікації; структурні підрозділи організації, які займаються питаннями комунікацій та їх завдання; комунікативні проекти РЄ або ОБСЄ для України (діяльність представництв відповідних організацій в Україні).

СЕМІНАР 7. Проекти НАТО у сфері комунікацій

Мета завдання: ознайомити з практичними аспектами діяльності НАТО у сфері комунікації; розвивати навички пошуку способів боротьби з неправдивою інформацією.

Виконання завдання:

- підготувати тематичний проект «Практичні аспекти діяльності НАТО у сфері комунікацій»;
- структурні елементи проекту: прийняті програмні документи; структурні підрозділи НАТО у сфері комунікацій та їх завдання; комунікативні проекти НАТО на прикладі діяльності NATO Strategic Communications Centre of Excellence (NATO StratCom COE) та NATO Cooperative Cyber Defence Centre.

11. Запитання для іспиту.

1. Розкрийте суть поняття «публічна діяльність».
2. Проаналізуйте концептуальні дослідження європейської публічної діяльності.
3. Охарактеризуйте європейську публічну діяльність: суть, функції, види комунікації.
4. Охарактеризуйте модель внутрішньої та зовнішньої комунікації країн-членів ЄС.
5. Проаналізуйте етапи інституційної реформи ЄС.
6. Охарактеризуйте структуру інституціональних органів ЄС.
7. Охарактеризуйте Інформаційні служби Європарламенту.
8. Охарактеризуйте Інформаційні служби Ради ЄС.
9. Охарактеризуйте діяльність Європейської ради в галузі інформації і комунікації.
10. Охарактеризуйте Інформаційні служби Європейської комісії.
11. Охарактеризуйте діяльність європейських аналітичних центрів.
12. Проаналізуйте етапи формування спільної зовнішньої політики ЄС.
13. Охарактеризуйте європейські інституції, які задіяні в процесі розробки й реалізації спільної зовнішньої політики ЄС.
14. Охарактеризуйте діяльність Європейської служби зовнішніх справ.
15. Розкрийте суть поняття комунікативна політика.

16. Проаналізуйте основні напрями сучасної комунікативної політики Європейського Союзу.
17. Охарактеризуйте комунікативні програми ЄС.
18. Охарактеризуйте інформаційну та комунікативну стратегію ЄС.
19. Проаналізуйте принципи комунікативної стратегії Білої книги ЄС.
20. Проаналізуйте комунікативні кампанії ЄС в мас-медіа різних регіонів світу.
21. Охарактеризуйте інформаційно-комунікативну діяльність Комітету регіонів ЄС.
22. Охарактеризуйте комунікативну діяльність ЄС в рамках Європейської політики сусідства.
23. Проаналізуйте інформаційно-комунікативний аспект регіональної політики ЄС.
24. Охарактеризуйте спеціальні проекти реалізації інформаційно-комунікативних завдань ЄС.
25. Охарактеризуйте типи регіональних інформаційно-комунікативних проектів ЄС.
26. Охарактеризуйте регіональні комунікативні проекти Представництва ЄС в Україні.
27. Проаналізуйте пріоритетні канали комунікації про ЄС та його регіональні проекти для українців.
28. Охарактеризуйте діяльність Ради Європи в галузі інформації і комунікації.
29. Проаналізуйте програми департаменту медіа і комунікацій Ради Європи.
30. Охарактеризуйте тематичні програми Ради Європи у сфері медіа.
31. Проаналізуйте діяльність ОБСЄ у сфері комунікації.
32. Охарактеризуйте сучасну стратегію комунікативної політики НАТО.
33. Охарактеризуйте напрями діяльності НАТО у сфері стратегічних комунікацій.
34. Проаналізуйте рівень залучення України до партнерства з Міжнародним секретаріатом НАТО у сфері стратегічних комунікацій.
35. Охарактеризуйте підходи НАТО та ЄС до стратегічних комунікацій.

12. Рекомендована література.

Основна:

36. Макаренко Є., Рижков М. та ін. Європейські комунікації. Підручник. – К.: Центр вільної преси, 2010. – 536с.
37. Копійка В.В. Європейський Союз: Досвід розширення і Україна. – К.: Юрид. Думка, 2005. – 250с.
38. Європейський Союз: економіка, політика, право. Енциклопедичний словник. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – 368 с.
39. Європейська інтеграція : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Федонюк та ін.; за ред. С. В. Федонюка, В. Й. Лажніка. Вид. 2-е, переробл. й доповн. - Луцьк : Волин. над. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. - 760 с.
40. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика: Монографія. – К.: Наша культура і наука, 2000 - 368 с.

Додаткова:

1. Україна - Європейський Союз: економіка, політика, право: моногр. / О.І. Шнирков, В.В. Копійка, В.І. Муравйов ; Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Київськ. ВПЦ ун-т, 2006. - 268с.
2. Європейський Союз на сучасному етапі. Структурні зміни та стратегія розвитку: [наук.-попул. вид.] / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко, М. А. Миронова. - К. : Знання, 2010. - 94 с.
3. Тихомирова Є.Б. Регіональні інформаційні і комунікаційні програми Європейського Союзу: південно-східний напрям. – Проблеми міжнародних відносин, 2011, № 2. – С. 249-262

4. Тихомирова Є.Б. Інформаційна і комунікаційна підтримка регіональної політики Європейського Союзу // Аналітика. Прогнози. Інформаційний менеджмент. Збірка наукових праць. – Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2011. – Вип. I. Міжнародний інформаційний дискурс: аналітичні оцінки та практика. – 264 с. - С.58-79.
5. Тихомирова Є.Б. Моделі регіональної політики ЄС. // Проблеми міжнародних відносин, 2011, № 2. – С. 53-66
6. European Infopolitik: Developing EU PD Strategy by Philippe Fiske de Gouvea [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ics.leeds.ac.uk/papers/pmt/exhibits/2542/EU_Public_Diplomacy_Pamphlet_-_FPC_\(2\).pdf](http://ics.leeds.ac.uk/papers/pmt/exhibits/2542/EU_Public_Diplomacy_Pamphlet_-_FPC_(2).pdf)
7. Eurosphere Final Comparative Study: Linking the European Union with the Citizens. Evaluation of EU Policies Aiming to create a Democratic European Public Sphere, editor by Hakan G. Sicakkan - VOLUME I, January 2013 – 266 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurospheres.org/>
8. Eurosphere Final Comparative Study: Linking the European Union with the Citizens. Evaluation of EU Diversity Policies Aiming to Create an Inclusive European Public Sphere, editor by Peter A. Kraus and Giuseppe Sciortino - VOLUME II, December 2012 – 92 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurospheres.org/>
9. Eurosphere Final Comparative Study: Diversity and the European Public Sphere Towards a Citizens' Europe, editor by Hakan G. Sicakkan - VOLUME III, January 2013 – 89 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurospheres.org/>
10. Інформаційна служба «Europe Direct» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/eurodirect/index_en.htm
11. Інформаційні служби Європарламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu>
12. Інформаційні служби Ради ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consilium.europa.eu>
13. Інформаційні служби Європейської Ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.european-council.europa.eu/>
14. Інформаційні служби Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/index_en.htm
15. Європейська служба зовнішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eeas.europa.eu/>
16. Путівник по Лісабонському договору // Представництво Європейського союзу в Україні. Київ, 2010 – 17с.
17. Лісабонський Договір: аналіз впливу на відносини між ЄС та Україною у міжнародній, безпековій та оборонній політиці // Аналітично-інформаційне видання. Київ, 2011 – 92с.
18. EuropeAid [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_en.htm.
19. European Neighbourhood Policy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.euneighbours.eu/en>
20. Communication and visibility manual for European Union External Actions. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/europeaid/visibility/index_en.htm.
21. NATO Strategic Communications Policy, SG(2009)0794
22. Military Concept for NATO Strategic Communications, DSG(2010)0528
23. NATO Strategic Communications Military Capability Implementation Plan, IMSWM-0051-2011(SD1)
24. NATO Strategic Communications Handbook (draft for use), 1710/TSCFCO 0260/TT-140221/Ser:NU0024, 2015

25. Communication Plan Guidelines. Council of Europe, Project Management Methodology, 2017
26. Спокійний та цивілізований як пес. Серія: Сприйняття ЄС у сусідніх країнах-партнерах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.enpi-info.eu/files/interview/a110070_ENPI_Ukraine\(EUpreptns\)EAST\(UA\).v.4.pdf](http://www.enpi-info.eu/files/interview/a110070_ENPI_Ukraine(EUpreptns)EAST(UA).v.4.pdf).
27. EU-funded information campaign opens a “Window to Europe” for Belarus, Moldova, Russia and Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=18476&id_type=1.
28. UA-Kiev: ENPI – mass media communications campaign on EU-Ukraine and EU-Belarus assistance 2010/S 88-130766 Belarus (BY), Ukraine (UA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ted.europa.eu/TED>.
29. Опис проекту «Підтримка мережі Євроклубів України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/documents/press_releases/support_to_the_network_of_euroclubs_project_description.pdf.
30. Європейський Союз. Посібник для журналістів. – Київ : Представництво Європейського Союзу в Україні, 2019. – 51с.
31. Вісник для журналістів: новини ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/newsletter/index_uk.htm.
32. Рада Європи (Council of Europe) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coe.int/Defaultu.asp>
33. Європейський Союз (European Union) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu.int/index_en.htm
34. НАТО (NATO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/>
35. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.osce.org/
36. Представництво України при Європейському Союзі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/>
37. Представництво ЄС в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk